

[Steffensen]

eller hos en af indenrigsministeren bemyndiget. Det kan dog tidligst ske 3 måneder før valgdagen, jfr. § 55 C og § 56, stk. 2.

For nogle danske i udlandet kan disse regler være vanskelige at få passet ind i deres praktiske dagligdag. Det gælder for u-landsfrivillige og missionærer m.v., der arbejder langt fra afstemningsstedet og i lande, hvor der er dårlige trafikale forhold. Nedenstående citat fra et brev fra en missionær viser, at disse mennesker i praksis afskæres fra at udøve deres demokratiske rettigheder:

»Ved sidste folketingsvalg fik alle danske i Etiopien brev fra den svenske ambassade. Det var afsendt fra Addis Abeba den 23. december 1983. Vi modtog det brev i Yirga Alem den 30. december (320 km syd for Addis Abeba). Andre fik først dette brev nogle dage ind i det nye år. Grundet forskellige arbejdsforhold er det ikke altid lige nemt på stående fod at rejse til hovedstaden, og det sidste halve år har der næsten ikke været offentlig transport (busser og lastbiler har været inddraget til folkeforflytninger og korntransport til de nødlidende). De fleste missionærer råder over biler, men grundet interne betalingssystemer koster en privattur til Addis Abeba 1,65 kr. pr. km, hvilket betyder, at vi her fra Arba Minch, provinshovedstaden i Gamu Gofa provinsen, der grænser ned mod Kenya og Sudan, skal køre en tur på 1.070 km og betale 1.765,- kr. – og så meget er der ikke mange af os, der er interesseret i at ofre for at udøve stemmeretten.«

Det ville være rimeligt, hvis danskere, der lever under de beskrevne forhold, ligestilles med søfolk på danske skibe i udenrigsfart, således at de kan brevstemme allerede dagen efter et folketingsvalg, og således at de kan ændre deres brevstemme, hvis den er afgivet tidligere end 3 måneder før valgdagen.

Svar (16/7 85):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg har selvsagt fuld forståelse for, at u-landsfrivillige og missionærer m.v. kan have et ønske om at få adgang til stemmeafgivning umiddelbart efter et folketingsvalg med henblik på næste folketingsvalg – altså en ordning svarende til den, der gælder for søfolk på danske skibe i udenrigsfart.

En udvidelse af denne ordning vil imidlertid kunne give anledning til så betydelige

problemer, at jeg ikke finder, at der er tilstrækkeligt grundlag for en gennemførelse.

Søfolk på danske skibe i udenrigsfart og deres medsejlende ægtefæller fik ved en lovændring i 1980 adgang til at stemme om bord på skibet allerede dagen efter et folketingsvalg med henblik på næste valg. Der blev samtidig indført en »fortrydelsesordning«, således at de pågældende på ny kunne brevstemme inden for den normale brevstemmefrist på 3 måneder før valgdagen og dermed tilbagekalde den tidligere afgivne stemme.

Baggrunden for ordningen var, at et stort antal søfolk reelt var afskåret fra at deltage i folketingsvalg på grund af de frister, hvorved folketingsvalg udskrives.

Ordningen medfører en række problemer for kommunerne, som umiddelbart efter afholdelsen af ét valg skal modtage og på trykkelig måde opbevare brevstemmer til næste valg. I tilfælde af vælgerens senere flytning skal brevstemmen videresendes til den nye bopælskommune. Endelig skal valgstyrrerne på afstemningsstedet, når de inden afstemningens begyndelse gennemgår brevstemmerne, tage stilling til, om vælgeren har været berettiget til at stemme inden for den længere frist.

Da søfolk på danske skibe i udenrigsfart imidlertid udgør en stor og samtidig velafgrænset vælgergruppe, og da stemmeafgivningen finder sted om bord på skibet og således dels ikke involverer de danske repræsentationer, dels – ved at skibet er anført som afstemningssted – ikke giver anledning til større vanskeligheder med hensyn til berettigelsen, måtte de nævnte betænkeligheder ved ordningen rimeligvis vige.

U-landsfrivillige, missionærer m.v. udgør ikke tilsvarende en stor og velafgrænset vælgergruppe. Det antydes allerede ved tilføjelsen »m.v.«. Endvidere sker afstemning i disse tilfælde på de danske repræsentationer, og valgstyrrerne vil således have vanskeligere ved at fastslå, om en vælger, der har stemt inden for den længere frist, har været berettiget hertil.

Det er væsentligt, at de kriterier, der er i valgloven, er så klare, at der ikke opstår usikkerhed i forbindelse med valgets afvikling, som ofte foregår under betydeligt tidspres.